

Juliusz Słowacki

Beniowski

Gatunek literacki: **poemat dygresyjny (gatunek synkretyczny, tzn. mający cechy liryki, epiki i dramatu)**

O CZYM TO JEST?

Poemat opiera się na życiorysie istniejącej rzeczywistości postaci – Maurycyego Augusta Beniowskiego, ale został on potraktowany dość swobodnie. Pierwsze pięć pieśni opisuje jego młodość, kiedy po utracie majątku wyruszył w świat. Był przypadkowym świadkiem walki o Bar. Później wyruszył na Krym, w trakcie podróży urywa się fabuła.

Kolejne pieśni ukazują Beniowskiego w karczmie tureckiej, gdzie wplątał się w awanturę i dostał się do niewoli. Później uciekł i zaangażował się w walki powstańcze. Ten wątek urywa się, kiedy bohater podąża na odsiecz Baru.

W utworze pojawiają się wzmianki o stawie, podróżach i ucieczkach z zesłania.

AUTOR

Juliusz Słowacki – romantyczny poeta i dramaturg. Zaliczany do grona trzech polskich wieszczów narodowych. Jego utwory skupiały się na tematyce narodowyzwoleńczej, egzystencjalnej i mistycznej. Miał znaczący wpływ na twórców kolejnych epok – Młodej Polski i Dwudziestolecia międzywojennego. Jest autorem wierszy (*Grób Agamemnona; Testament mój*), poematów (*Beniowski*), dramatów (*Baladyna; Kordian*).

CZAS I MIEJSCE AKCJI

Czas i miejsce akcji można ustalić dość dokładnie ze względu na powiązanie wydarzeń z faktami historycznymi – **konfederacją w Barze (1768 r.)**. Czas akcji to kilka tygodni.

Miejsce akcji to **Podole**, okolice Baru.

O CO CHODZI?

- Utwór jest określany jako **rozprawienie się Słowackiego z romantycznym światopoglądem**.
- Wyjątkowa w utworze jest kreacja głównego bohatera. Nie jest wybitną jednostką, ale zwykłym ubogim szlachcicem.
- Słowacki traktuje historię głównego bohatera jako pretekst do wyrażenia własnego stanowiska, opisuje własną wizję przyszłości, manifestuje poparcie dla postępu i wyraża się krytycznie wobec emigracji i rodziny Czartoryskich.

GATUNEK

Poemat dygresyjny – powstała w okresie Romantyzmu odmiana poematu epickiego. To fabularny utwór pisany wierszem, zawierający odautorskie komentarze. Typowymi dla poematów dygresyjnych motywami były podróże i wątki romansowe.

GLÓWNY BOHATER

Głównym bohaterem jest Maurycy August Beniowski, postać historyczna. Był węgierskim szlachcicem, uczestnikiem konfederacji barskiej. Słynął z pisanych przez siebie pamiętników, w których mocno ubarwiał rzeczywistość. W poemacie Słowackiego Beniowski jest typowym szlachcicem, autor obdarzył go licznymi polskimi cechami narodowymi. Beniowski jest bohaterem dynamicznym – **pod wpływem wydarzeń historycznych staje się świadomym patriotą**.

TŁO HISTORYCZNE

Utwór nie opisuje bezpośrednio wydarzeń historycznych, pojawiają się wzmianki o nazwiskach związanych z konfederacją (Pułascy, Joachim Potocki, Sawa Caliński, ksiądz Marek Jandołowicz). Mimo że utwór nie jest kroniką, historyczna atmosfera jest wyraźnie wyczuwalna.